

	Obecné zastupiteľstvo obce Valaská	Číslo poradia: 7.1
	11. december 2024 15. riadne rokovanie Obecného zastupiteľstva	Číslo spisu:

Odborné stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu rozpočtu obce na roky 2025 - 2027

Materiál obsahuje:

1. Návrh na uznesenie
2. Odborné stanovisko hlavného kontrolóra obce

Materiál sa doručuje:

Starosta obce
 Zástupca starostu obce
 Poslanci obecného zastupiteľstva
 Hlavný kontrolór obce Valaská
 Prednostka obecného úradu
 Zapisovateľka

Počet príloh:

Dátum vyexpedovania materiálu:

Predkladá: Mgr. Radovan Majerík	Podpis:
Vypracoval: Mgr. Radovan Majerík	Podpis:
Funkcia: hlavný kontrolór obce	

NÁVRH UZNESENIA
z 15. riadneho rokovania
Obecného zastupiteľstva vo Valaskej, konaného 11. decembra 2024

K bodu programu č. 7.1 : Odborné stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu rozpočtu obce na roky 2025 - 2027

Uznesenie č. /2024

Obecné zastupiteľstvo obce Valaská

BERIE NA VEDOMIE

Odborné stanovisko hlavného kontrolóra obce k návrhu viacročného rozpočtu obce Valaská na roky 2025 – 2027 a k návrhu rozpočtu na rok 2025.

V obci Valaská, dňa

.....
Mgr. Peter Jenča
Starosta obce Valaská

Odborné stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu rozpočtu obce Valaská na roky 2025-2027

Ustanovenie § 18f, odsek 1, písmeno c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len v z.n.p.) ukladá hlavnému kontrolórovi vypracovať odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce pred jeho schválením v zastupiteľstve obce. V súlade s citovaným ustanovením hlavný kontrolór obce predkladá zastupiteľstvu obce Valaská *Odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce Valaská na roky 2025 – 2027*.

Predkladaný materiál je v súlade s Ústavou SR, so všeobecne záväznými právnymi predpismi a internými predpismi obce Valaská.

Odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce na roky 2025 – 2027

Odborné stanovisko k návrhu viacročného rozpočtu obce na roky 2025 – 2027 (ďalej len „odborné stanovisko“) bolo spracované na základe predloženého návrhu viacročného rozpočtu na roky 2025 – 2027, ktorý bol spracovaný v súlade s § 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. v členení podľa § 9 ods. 1 citovaného zákona na:

- a) rozpočet na príslušný rozpočtový rok – rok 2025,
- b) rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku – rok 2026,
- c) rozpočet na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b) – rok 2027.

Rozpočet obce na príslušný rozpočtový rok je záväzný, rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky nie sú záväzné, majú len orientačný charakter, ich ukazovatele sa spresňujú v ďalších rozpočtových rokoch. Navrhovaný viacročný rozpočet sa v súlade s § 10 ods. 3 až 7 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. vnútorne člení na:

- a) bežný rozpočet , t.j. bežné príjmy a bežné výdavky,
- b) kapitálový rozpočet, t.j. kapitálové príjmy a kapitálové výdavky,
- c) finančné operácie.

Návrh rozpočtu na rok 2025 je zostavený ako vyrovnaný.

A. V ÝCHODISKÁ SPRACOVANIA ODBORNÉHO STANOVISKA

Pri spracovaní odborného stanoviska som vychádzal z posúdenia predloženého návrhu viacročného rozpočtu obce na roky 2025 – 2027 a návrhu rozpočtu obce na rok 2025 (ďalej len „návrh rozpočtu“) z dvoch hľadísk:

1. Zákonnosť predloženého návrhu rozpočtu

1.1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. a zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.

Návrh rozpočtu zohľadňuje aj ustanovenia zákonov:

- č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v z.n.p., na základe ktorého v súlade s § 2 predmetného zá-

kona bolo vydané Všeobecne záväzné nariadenie obce o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady (ďalej len VZN)

- č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. a nariadenie vlády č. 668/2004 Z.z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a zákonom č. 493/2011 Z.z.o rozpočtovej zodpovednosti a ostatné súvisiace právne normy.

1.2. Súlad so všeobecne záväznými nariadeniami obce

Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade s všeobecne záväznými nariadeniami obce.

1.3. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany obce

Návrh rozpočtu bol zverejnený v obci obvyklým spôsobom zákonom stanovenej lehote, t.j. najmenej 15 dní pred jeho schválením v súlade s § 9 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n. p.

2. Metodická správnosť predloženého návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu bol spracovaný podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s Opatrením MF SR č. MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie v z.n.p., ktorá je záväzná pri zostavovaní rozpočtov územnej samosprávy.

Obec v súlade s § 4 ods. 5) zákona 583/20014 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy uplatňuje programový rozpočet.

B. VÝCHODISKÁ TVORBY NÁVRHU ROZPOČTU

Pri zostavovaní návrhu rozpočtu na rok 2025 sa vychádzalo predovšetkým z predpokladaného výsledku hospodárenia obce za rok 2024 a tiež z predpokladaného vývoja príjmov v roku 2025.

Návrh rozpočtu je zameraný najmä na posúdenie súladu návrhu rozpočtu so zákonom o rozpočtových pravidlách, zásadami na zostavenie rozpočtu, na identifikáciu rizík a rezerv plnenia rozpočtových príjmov a rozpočtových výdavkov, ako aj hospodárnosť a efektívnosť rozpočtovaných finančných prostriedkov.

C. TVORBA NÁVRHU ROZPOČTU

Návrh rozpočtu je spracovaný podľa zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. v členení podľa §9 ods. 1 citovaného zákona na:

- a) rozpočet na príslušný rozpočtový rok – rok 2025,
- b) rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku - rok 2026,
- c) rozpočet na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b) – rok 2027.

Viacročný rozpočet na roky 2025 – 2027 je zostavený v rovnakom členení, v akom sa zostavuje rozpočet obce na príslušný rozpočtový rok. Rozpočet obce na príslušný rozpočtový rok je záväzný, rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky nie sú záväzné, majú len orientačný charakter, ich ukazovatele sa spresňujú v ďalších rozpočtových rokoch.

Viacročný rozpočet na roky 2025 – 2027 je v súlade s § 10 ods. 3 až 7 zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. vnútorne členený na:

- i) bežný rozpočet, t.j. bežné príjmy a bežné výdavky,
- j) kapitálový rozpočet, t.j. kapitálové príjmy a kapitálové výdavky,
- k) finančné operácie.

D. ZHRNUTIE

Návrh rozpočtu obce Valaská na roky 2025 - 2027 je zostavený v súlade s ustanoveniami § 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy ako viacročný rozpočet na uvedené obdobie, pričom obsahuje údaje aj o plnení rozpočtu za predchádzajúce roky, a pri jeho zostavovaní bola v súlade s ustanovením § 4 ods. 7 uvedeného zákona uplatnená rozpočtová klasifikácia na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie stanovenej opatrením MF SR.

Vo viacročnom rozpočte na roky 2025 – 2027 sú vyjadrené finančné vzťahy k ŠR v rámci financovania prenesených kompetencií štátu.

Na schválenie je predložený návrh rozpočtu obce na roky 2025-2027:

Príjmy	2025	2026	2027
Bežné príjmy	4 260 551,00 €	3 506 213,98 €	4 096 396,09 €
Kapitálové príjmy	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Finančné príjmy	182 370,00 €	243 385,52 €	660 690,59 €
Rozpočtové príjmy spolu	4 442 921,00 €	3 752 014,05 €	4 887 065,84 €
Výdavky			
Bežné výdavky	4 346 421,00 €	3 259 600,91 €	4 235 900,57 €
Kapitálové výdavky	96 500,00 €	94 459,37 €	405 796,13 €
Finančné operácie	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Rozpočtové výdavky spolu	4 442 921,00 €	3 354 060,28 €	4 641 696,70 €

Rozpočet obce pre rok 2025 je navrhnutý ako **vyrovnaný**.

Návrh rozpočtu na rok 2025 vrátane finančných operácií je zostavený ako vyrovnaný. Naplnenie niektorých z rizík uvedených v stanovisku nižšie a nízka predvídateľnosť budúceho ekonomického vývoja môžu narušiť vyváženosť rozpočtu a spôsobiť nedostatok finančných prostriedkov potrebných na krytie nevyhnutných potrieb obce Valaská a organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Valaská. To môže ohroziť splnenie jeho hlavného cieľa, ktorým je zabezpečenie financovania všetkých oblastí v súlade s kompetenciami vymedzenými zákonom o obecnom zriadení, a súčasne viesť v snahe o zabezpečenie plynulej prevádzky jednotlivých zariadení k zaväzovaniu sa k úhradám, na ktoré nemajú organizácie zabezpečené finančné prostriedky v rozpočte. Takýto spôsob financovania výdavkov by mohol zaťažiť nasledujúce rozpočtové roky, čo by bolo v rozpore s ustanovením § 19 ods. 5 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Z uvedených dôvodov je preto nutné sústavne uplatňovať princípy hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri hospodárení s finančnými prostriedkami a majetkom obce Valaská a v spojení

s opatreniami na naplnenie príjmovej časti rozpočtu a na optimalizáciu výdavkov tak minimalizovať riziká vo vzťahu k možnému narušeniu prevádzky zariadení a zabezpečovaniu služieb pre obyvateľov obce a k realizácii plánovaných investičných zámerov.

Riziká návrhu rozpočtu

Riziká návrhu rozpočtu obce Valaská na rok 2025 v príjmovej časti spočívajú predovšetkým nenaplnením makroekonomických a daňových prognóz, na ktoré bude mať vplyv ekonomický prepád z dôvodu dopadu bezpečnostnej a energetickej krízy na slovenskú ekonomiku. Zverejnená prognóza daňových a odvodových príjmov spolu s prognózou výdavkov verejnej správy bola na prerokovaní Výboru pre daňové prognózy v septembri roku 2024 hodnotená členmi výboru ako realistická okrem Všeobecnej úverovej banky, ktorá hodnotila prognózu príjmov ako optimistickú a vybraných výdavkov verejnej správy ako realistickú. Zo záverov 70. zasadnutia Výboru pre makroekonomické prognózy, uskutočneného v septembri roku 2024, vyplynulo, že sa očakáva rast HDP v roku 2025 o 2,2 %, pričom sa očakáva zrýchlenie inflácie na úroveň 5,4 %. Uvedené skutočnosti spolu s externými faktormi, ktoré nemôže obec Valaská ovplyvniť a opatreniami prijatými na konsolidáciu verejných financií vzhľadom na vysoký dlh verejnej správy môžu vyvolať nerovnováhu medzi príjmami a výdavkami nutnými na poskytovanie služieb obyvateľom, na zabezpečenie prevádzky subjektov financovaných z rozpočtu a na krytie ďalších potrieb vrátane realizácie investičných akcií v súlade s kompetenciami obce. Návrh rozpočtu obce Valaská na roky 2025 – 2027 je zostavený v intenciách vládou schváleného rozpočtu verejnej správy na roky 2025 – 2027.

Ekonomický rast bude vrcholiť v roku 2026 na 2,4 % vďaka pokračujúcemu čerpaniu z Plánu obnovy a odolnosti SR. V roku 2027 sa predpokladá pokles dynamiky rastu na 1%. Aj v roku 2025 je nutné naďalej počítať s rastom cien energií. Rizikom budúceho ekonomického vývoja zostáva agresia Ruska na Ukrajine a riziko zvyšuje aj pretrvávajúci ozbrojený konflikt na Blízkom východe.

Inštitút finančnej politiky zverejnil v októbri roku 2024 prognózu vybraných príjmov a výdavkov na základe konsolidačného balíka platného od januára roku 2025 schváleného poslancami NR SR v októbri roku 2024. Schválený konsolidačný balík upravuje okrem iného aj poukazovanie výnosu dane z príjmu fyzických osôb do rozpočtov samospráv tak, aby vyšší výnos dane z dôvodu konsolidačných opatrení bol presunutý do štátneho rozpočtu na zníženie schodku rozpočtu verejnej správy. Úprava premietnutá do tzv. „lex konsolidácia“ zachováva v absolútnej sume príjmy samospráv na dani z príjmov fyzických osôb v roku 2025 na úrovni ostatných prognóz v zmysle článku VIII. bod 2 zákona č. 278/2024 Z. z. Zákon, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti s ďalším zlepšovaním stavu verejných financií. Zverejnené prognózy daňových a odvodových príjmov spolu s prognózou výdavkov verejnej správy boli podkladom aj pre spracovanie návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2025 - 2027 schváleného Uznesením Vlády SR č. 606/2024 zo dňa 15.10.2024.

Rizikový dopad na výdavkovú časť návrhu rozpočtu na rok 2025 môžu mať teda **nasledovné skutočnosti:**

- pokles navrhovaného rozpočtu výdavkov na rok 2025 oproti očakávanej skutočnosti roka 2024 (rovnako tak príjmov)
- ceny energií v roku 2025,
- rast inflácie.

Odporúčania hlavného kontrolóra obce na eliminovanie identifikovaných rizík v budúcoročnom rozpočte:

1. **Odporúčam** finančné prostriedky rezervného fondu (resp. jeho značnú časť), ponechať na krytie identifikovaných rizík a zároveň **odporúčam** pri schvaľovaní záverečného účtu za rok 2024 ponechať zostatok prostriedkov na krytie zvýšených cien materiálov, tovarov služieb vo vzťahu k zvýšenej sadzbe DPH od roku 2025.
2. Upozorňujem na nevyhnutnosť zabezpečenia vyváženého naplňania rozpočtu obce, aby bola zabezpečená rozpočtová vyrovnanosť bežného rozpočtu.
Odporúčam dôsledne dodržiavať rozpočtovú rovnováhu a pri nenaplnení príjmov v plánovanej výške regulovať čerpanie výdavkov so zachovaním princípu hospodárnosti, efektívnosti a účelnosti použitia rozpočtových výdavkov.
3. Z dôvodu nestability spotrebiteľských cien je veľmi pravdepodobné, že bude nutné rozpočet vo viacerých položkách niekoľko krát počas roka meniť.
Odporúčam, aby vedenie obce na nepriaznivú finančnú situáciu reagovalo opatreniami, ktoré budú viesť k zabezpečeniu stability financií obce a to v strednodobom horizonte a tieto opatrenia pravidelne predkladalo na vedomie resp. schválenie na rokovanie obecného zastupiteľstva.
4. Predpokladaný významný rast regulovanej ceny zemného plynu a teda aj nákladov na vykurovanie. **Odporúčam** pokračovať v opatreniach, ktoré by viedli k úsporám energií v budovách vo vlastníctve obce, čerpať externé zdroje za zvýhodnených podmienok, ako napr. envirofond a pod.
5. **Odporúčam** starostlivo zvážiť rozsah poskytovania dotácií navrhnutých v zmysle VZN č. 01/2018 o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce Valaská, resp. **odporúčam** dotácie poskytovať až po úprave / úpravách rozpočtu priebežne počas budúceho roka.

Viacročný rozpočet na roky 2026-2027 má len informatívny charakter, nie je pre obec záväzný. Návrh viacročného rozpočtu obce na roky 2026-2027 a návrh rozpočtu obce na rok 2025 je spracovaný v súlade s Ústavou SR, platnou legislatívou, VZN a internými predpismi obce.

Návrh rozpočtu bol verejne sprístupnený v obci spôsobom obvyklým v zákonom stanovenej lehote, t.j. 15 dní pred jeho schválením v súlade s §9 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. O obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

Na základe uvedených skutočností a popísaných rizík v stanovisku odporúčam obecnému zastupiteľstvu obce Valaská zohľadniť odporúčania hlavného kontrolóra obce na eliminovanie identifikovaných rizík v budúcoročnom rozpočte a po ich akceptovaní a osvojení **odporúčam obecnému zastupiteľstvu rozpočet Obce Valaská na rok 2025 schváliť a rozpočet Obce Valaská na roky 2026 – 2027 vziať na vedomie.**

Dňa: 27.11.2024

Mgr. Radovan Majerík
hlavný kontrolór obce Valaská